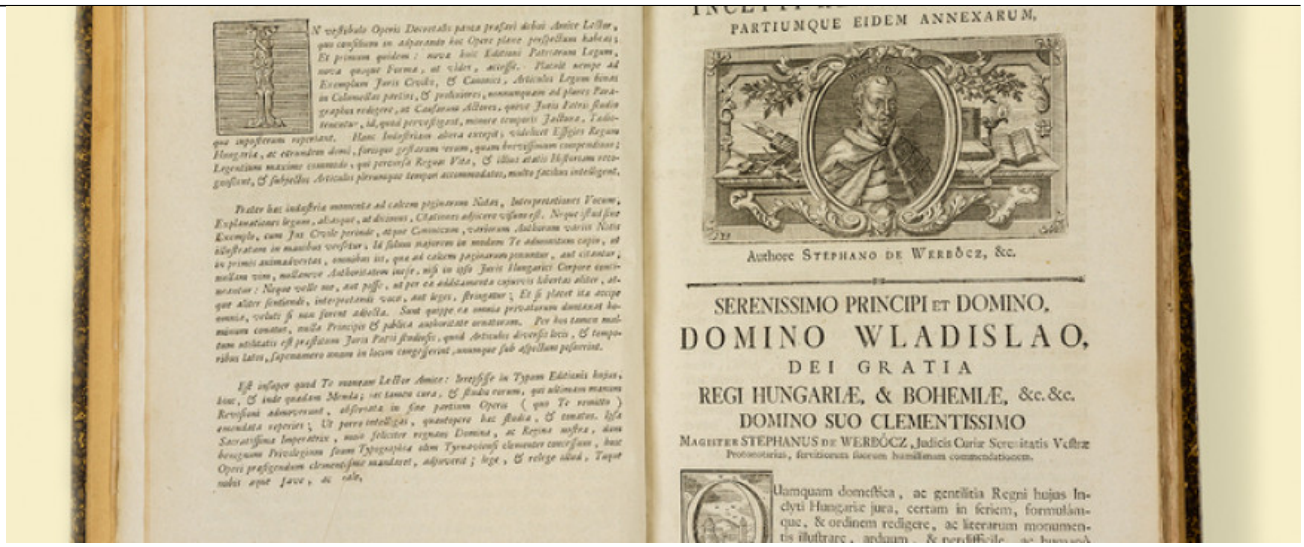

PARTIUMQUE EIDEM ANNEXARUM,

Authore STEPHANO DE WERBŐCZ, &c.

SERENISSIMO PRINCIPI ET DOMINO,
DOMINO WLADISLAO,
DEI GRATIA
REGI HUNGARIÆ, & BOHEMIÆ, &c. &c.
DOMINO SUO CLEMENTISSIMO

Bencsik Gábor: Az apostoli királyság

2021 szeptember 12. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

A vita gyakran akörül forgott, hogy vajon a magyar király iktatja be a püspököt a pápa egyetértésével, vagy a pápa a király egyetértésével.

Az egész világ katolikusságát megmozgató eucharisztikus kongresszus budapesti megrendezése ismét a figyelem középpontjába emelte a magyar katolikus egyháznak a világegyházon belül elfoglalt sajátos helyzetét. E sajátosságnak egyik eleme a magyar uralkodók egykori apostoli királyi címe, amelynek valódi tartalmát ma már kevesen ismerik, pedig a története egészen els? királyunkig, *Szent Istvánig* megy vissza.

Az apostol szót már a középkorban is kétféle értelemben használták. Jelentette Krisztus tizenkét tanítványát, akik a mesterük halála után tovább hirdették és terjesztették az evangéliumot, de használták átvitt értelemben is mindazokra, akik a kés?bbiekben a keresztény hit hirdet?i voltak, els?sorban a pogányok körében.

Ebben az értelemben nevezte *Hartvik* gy?ri püspök az 1112 és 1116 között keletkezett m?vében Szent Istvánt népe apostolának, akinek a pápa nemcsak koronát, de apostoli keresztet is küldött. Hartvikról tudjuk, hogy Szent István két korábbi, úgynevezett kisebb és nagyobb legendáját használta fel a maga szentéletrajzának megírásakor, és bizonyíthatóan korabeli forrásokat is felhasznált. Nem kétséges tehát, hogy *Kálmán* király idejében, a XII. század legelején a magyar király apostoli szerepének felfogása már létezett, és semmi okunk nincs kételkedni abban, hogy ez már korábban is így volt.

Az apostoli jelz? korántsem volt puszta cím, nagyon is konkrét és kiemelked? jog kapcsolódott hozzá. Az úgynevezett f?kegyúri jogról van szó, magyarán a f?papok, els?sorban a püspökök kinevezésének, áthelyezésének és fölmentésének a jogáról. Hogy ennek a jognak mekkora jelent?sége volt a középkorban, ahhoz elegend? az úgynevezett invesztitúraháborúra utalnunk (invesztitúra = püspöki beiktatás), amely *IV. Henrik* német-római császár és *VII. Gergely* pápa, valamint utódai között 1075 és 1122 között folyt, és amelyben sor került a híres Canossa-járásra, a császár megalázkodására a pápa el?tt.

A magyar királyok nem jártak Canossát, bár a püspökök kinevezési jogát sem mindig gyakorolták. Maga Kálmán, akinek az uralkodása alatt Hartvig megírta a m?vét, elfogadta, hogy Magyarországon a káptalan által megválasztott f?papot a király el?zetes jóváhagyásának birtokában a pápa iktassa a hivatalába. *III. István* már az el?zetes jóváhagyásról is lemondott, noha ? maga és utódai alkalmanként maguk helyeztek püspököket hivatalukba.

A XV. századra újra meger?södött az a felfogás, hogy a magyar királyt f?kegyúri jog illeti meg, és *Zsigmond* királytól fogva ez a gyakorlatban is megmutatkozott. A vita gyakran akörül forgott, hogy vajon a magyar király iktatja be a püspököt a pápa egyetértésével, vagy a pápa a király egyetértésével.

A jogbizonytalanság felszámolására, mint annyi más tárgyban, ez ügyben is *Werb?czy István* Hármaskönyve, latin nevén Tripartituma tett kísérletet. A m? els? részének 11. címe így fogalmaz: *„Tudnunk kell pedig, hogy ámbár a pápának, vagyis a legf?bb papnak kétféle, úgy mint világi és lelki joghatósága van; mindazáltal ebben az országban, az id?nkint megüresült egyházi hivatalok adományozásánál semmi joghatóságot, a meger?sítés hatalmán kívül, nem gyakorol (…) mivel ez országban minden egyházat, püspökséget, apátságot és prépostságot egyedül a magyar királyok alapítván, ez alapítás által a kegyuraságnak, kinevezésnek, választásnak és hivataladományozásnak minden hatalmát megszerezték és magukénak tulajdonították. (…) Innen érdemelte ki a király és apostol nevét, mert tanításával, jó cselekedeteivel és példaadásával a földön az apostolokat helyettesítette. És ugyanazért a pápa adományából címereként szentsége jeléül a kett?s keresztet is méltán érdemelte ki, hogy tudniillik királynak és apostolnak joggal mondjuk.”*

A Hármaskönyv törvényer?re ugyan nem emelkedett, de még ha úgy is történt volna, a magyar jog aligha írhatta volna felül a katolikus világegyház joghatóságát. A mindennapokban mégis fokozatosan meger?södött ez a gyakorlat. *II. Ferdinánd* idejét?l, 1627-t?l állandósult az apostoli király cím használata, amelyet *XIV. Benedek* pápa 1758-ban hivatalosan is jóváhagyott, természetesen a mögötte álló joghatósággal együtt.

Ett?l kezdve a *Habsburg*-uralkodók magyar királyként egészen 1918-ig viselték ezt a címet, és gyakorolták a f?kegyúri jogot, a f?papi kinevezések ügyében azért természetesen fenntartva az egyeztetéseket a Vatikánnal. Az új államhatalom létrejöttével, 1920-tól ez a jogforrás megsz?nt, a rendszerváltás óta pedig az állam teljes egészében távol marad a magyar katolikus f?papság kinevezésének ügyét?l, ez kizárólag a pápának a magyar f?papi karral egyeztetett döntésén múlik.

Bencsik Gábor - www.demokrata.hu

Tisztelt olvasók!
Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következ? címen: https://twitter.com/syracuse73. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló